

Zespół Szkół Elektronicznych i Licealnych  
im. Żołnierzy Armii Krajowej „Żywiciel” w Warszawie

## Szkolny program wspierania uzdolnionych

*Wars i Sawa* – Warszawski System Wspierania Uzdolnionych

Warszawa 2017

„Znakomitym nauczycielem jest dopiero ten,  
kto umie innych nauczyć nawet tego, czego sam nie umie.”

Tadeusz Kotarbiński

## SPIS TREŚCI

### WSTĘP

- I. CELE PROGRAMU
- II. TREŚCI I EFEKTY DZIAŁAŃ OBJĘTYCH PROGRAMEM
- III. SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU
  1. ROZPOZNANIE ZDOLNOŚCI UCZNIÓW
  2. FORMY ZBIERANIA INFORMACJI NA TEMAT UZDOLNIEŃ  
I ZAINTERESOWAŃ UCZNIÓW
  3. FORMY STYMULOWANIA ROZWOJU UCZNIÓW
  4. FORMY PROMOWANIA UCZNIÓW
- IV. REALIZATORZY PROGRAMU I ICH ZADANIA
- V. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI W ZAKRESIE WSPIERANIA ZAINTERESOWAŃ I UZDOLNIEŃ
- VI. EWALUACJA PROGRAMU

## WSTĘP

Wczesne wykrycie oraz właściwe wsparcie rozwoju i talentów dzieci i młodzieży, to jedno z najważniejszych zadań edukacji. Potrzeba wielu działań, aby umożliwić pełen rozwój uczniów.

Szkolny Program Wspierania Uzdolnionych skierowany jest do uczniów Zespołu Szkół Elektronicznych i Licealnych w Warszawie. Program pozwala każdemu uczniowi określić swoje zdolności i skutecznie rozwijać własne zainteresowania w sposób ukierunkowany. Zadania realizowane w ramach programu zostały tak określone, aby właściwie dotrzeć do wszystkich uczniów i skutecznie pracować z każdym uczniem, w zależności od jego potrzeb, możliwości, zainteresowań i uzdolnień.

Na efektywniejszą pracę z uczniami pozwoli doskonalenie zawodowe nauczycieli: udział w warsztatach, szkoleniach, wykładach, konferencjach poświęconych problematyce uzdolnień (organizowane w ramach Programu *Wars i Sawa*).

Program sformułowany został na podstawie obowiązującego prawa oświatowego. Przedstawia założenia, cele i zadania do realizacji przez ZSEiL w Warszawie. Dokument tworzy integralną całość z WSO i Programem Wychowawczym Szkoły.

## WYKAZ OBECNIE OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH KSZTAŁCENIA UCZNIÓW UZDOLNIONYCH ORAZ FORM UDZIELANIA IM POMOCY.

- Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 grudnia 2001r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (Dz.U. z 2002r. Nr 3, poz. 28)
- Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. Nr 13, poz. 125)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 października 2000 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, form, trybu przyznawania i wypłacania oraz wysokości pomocy materialnej dla uczniów (Dz. U. Nr 92, poz. 1016)
- Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. Nr 41, poz. 362)

## **I. CELE PROGRAMU**

### **CEL GŁÓWNY**

Celem przewodnim programu jest wszechstronny rozwój każdego ucznia, wczesne rozpoznawanie, rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań, uzdolnień i umiejętności uczniów, tworzenie warunków osiągnięcia sukcesów na miarę możliwości oraz promowanie ich na terenie szkoły i w środowisku lokalnym.

### **CELE SZCZEGÓŁOWE**

- rozpoznawanie uzdolnień i zainteresowań uczniów na każdym etapie kształcenia i w ramach wszystkich przedmiotów szkolnych,
- stymulowanie rozwoju uzdolnień i zainteresowań uczniów
- nauka efektywnych sposobów samodzielnego przyswajania wiedzy i umiejętności, dokonywania samooceny, planowania własnego rozwoju,
- dostarczanie uczniom wiedzy o wyższym stopniu trudności, zgodnie z ich rozwojem intelektualnym i uzdolnieniami,
- wzrost aktywności twórczej uczniów,
- kształtowanie ucznia kreatywnego, o szerokich horyzontach umysłowych,
- promocja osiągnięć uczniów w szkole i środowisku lokalnym,
- indywidualizacja nauczania.

## **II. TREŚCI I EFEKTY DZIAŁAŃ OBJĘTYCH PROGRAMEM**

UCZEŃ ZDOLNY to każdy uczeń naszej szkoły. Zakładamy, że nasi uczniowie posiadają pewne predyspozycje humanistyczne, matematyczne, artystyczne, przyrodniczo-ekologiczne, organizacyjne, sportowe lub związane z przedmiotami zawodowymi (elektronika, informatyka, elektryka), ciekawość poznawczą i motywację twórczą. Szczegółowe treści określa prowadzący zajęcia przewidziane w programie nauczania, biorąc pod uwagę obszary uzdolnień ucznia i założone cele programu.

### **III. SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU**

#### **1. ROZPOZNANIE ZDOLNOŚCI UCZNIÓW**

- przeprowadzanie testów diagnozujących w celu określenia poziomu umiejętności uczniów rozpoczynających naukę,
- zapoznanie się z dotychczasowymi osiągnięciami uczniów,
- organizowanie konkursów i zawodów wewnątrzszkolnych,
- organizowanie różnorodnych form aktywności umożliwiających rozpoznawanie zdolności uczniów,
- stwarzanie okazji do aktywności i twórczego działania (praca w samorządzie, udział w konkursach, kołach, otwartych zajęciach edukacyjnych, rozwiązywanie zadań problemowych na lekcji i w domu, wykonywanie prac długoterminowych, udział w projektach, organizowanie przez uczniów imprez, uczeń – asystent nauczyciela).

#### **2. FORMY ZBIERANIA INFORMACJI NA TEMAT UZDOLNIEŃ I ZAINTERESOWAŃ UCZNIÓW**

- obserwacja ucznia, w jakich rolach czuje się najlepiej, gromadzenie opinii oraz spostrzeżeń nauczycieli uczących dziecko,
- obserwacja organizacji klasowych i szkolnych uroczystości pod kątem odgrywania określonych ról przez uczniów na gruncie klasowym i szkolnym oraz w klubie szkolnym i bibliotece,
- analiza osiągnięć i dokumentacji szkolnej każdego ucznia pod kątem zainteresowań, uzdolnień i osiągnięć,
- analiza wyników konkursów i zawodów wewnątrzszkolnych,
- rozmowa z rodzicami na temat zainteresowań (ankieta wśród pierwszoklasistów),
- rozmowy z uczniem – badanie stylów uczenia się oraz profilu uzdolnień i zainteresowań,
- zapoznanie się z udokumentowanymi osiągnięciami ucznia w dziedzinach pozaszkolnych, (np. sport, muzyka, taniec, zaangażowanie społeczne itd.),
- konsultacja z pedagogiem i psychologiem szkolnym,
- dokumentowanie zdarzeń związanych z osiągnięciami i rozwojem ucznia,
- stworzenie bazy informacyjnej o uczniach zdolnych i jej coroczne aktualizowanie.

#### **3. FORMY STYMULOWANIA ROZWOJU UCZNIÓW**

##### **PODCZAS LEKCJI**

- indywidualizacja pracy podczas lekcji,
- stosowanie aktywizujących metod nauczania,
- poszerzanie treści programowych i pozaprogramowych,
- wdrażanie do roli lidera zespołu i asystenta nauczyciela,
- dodatkowe zadania, ćwiczenia, przygotowywanie dodatkowych zadań dla uczniów zdolnych,
- projekty uczniowskie, referaty wykorzystujące literaturę przedmiotu,

- formułowanie ciekawych problemów, stawianie wyzwań,
- kształcenie ucznia twórczego.

#### PODCZAS ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH

- koła zainteresowań,
- wycieczki dydaktyczne, obozy naukowe, lekcje muzealne,
- opieka nad uczniami przygotowującymi się do zawodów, przeglądów i konkursów pozaszkolnych,
- kształcenie wielopoziomowe w codziennej praktyce szkolnej,
- wykorzystywanie w pracy indywidualnej pomocy dydaktycznych i publikacji naukowych stosownych do poziomu zainteresowań ucznia,
- wykorzystanie szczególnych zainteresowań uczniów w dziedzinie informatyki do przygotowania pomocy dydaktycznych dla nauczycieli oraz różnych opracowań dotyczących życia szkoły,
- kontaktowanie się z osobami lub instytucjami wspierającymi rozwój ucznia zdolnego,
- realizacja projektów edukacyjnych.

#### 4. FORMY PROMOWANIA UCZNIÓW

- informowanie na bieżąco szkolnej społeczności podczas lekcji wychowawczych oraz podczas apeli o odniesionych sukcesach,
- prezentacja osiągnięć uczniów w czasie uroczystości szkolnych oraz podczas spotkań z rodzicami,
- współudział w organizowaniu szkolnych konkursów oraz zawodów sportowych,
- nagradzanie uczniów zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania,
- ustanowienie szkolnej nagrody za najwyższą średnią w nauce oraz za wybitne osiągnięcia,
- listy pochwalne dla rodziców,
- publikowanie nazwisk laureatów konkursów w szkolnych gablotach, w szkolnej gazetce, na stronie internetowej szkoły,
- wystawienie prac uczniów w salach lekcyjnych, na korytarzach szkoły oraz w innych miejscach publicznych (w miarę możliwości).

### **IV. REALIZATORZY PROGRAMU I ICH ZADANIA**

Program będą realizować pracownicy szkoły: dyrektor, lider wspierania uzdolnień, Szkolny Zespół Wspierania Uzdolnień, opiekun ucznia zdolnego, nauczyciele poszczególnych przedmiotów, wychowawcy, pedagog szkolny.

## ZADANIA DYREKCJI SZKOŁY

- stwarzanie nauczycielowi możliwości pogłębiania swej wiedzy w zakresie pracy z uczniem uzdolnionym,
- zapewnianie optymalnych warunków pracy z uczniem zdolnym,
- wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych – tworzenie kół zainteresowań rozwijających poszczególne uzdolnienia, zgodnych z zapotrzebowaniem uczniów i rodziców,
- pozyskiwanie funduszy na podejmowane zadania,
- współpraca z rodzicami, środowiskiem, władzami lokalnymi i organizacjami wspomagającymi szkołę w działaniach skierowanych na wspieranie uzdolnień i zainteresowań,
- organizowanie warunków do udziału w konkursach i koordynowanie pracy z uczniem, którego nieobecność na zajęciach miała związek z udziałem w konkursach, zawodach, warsztatach, itp.

## ZADANIA LIDERA WSPIERANIA UZDOLNIENÍ

- aktywne uczestniczenie w pracach Szkolnego Zespołu Wspierania Uzdolnień,
- systematyczny monitoring Warszawskiego Systemu Wspierania Uzdolnionych *Wars i Sawa* na stronach Biura Edukacji
- opracowanie wraz z zespołem Szkolnego Programu Wspierania Uzdolnień,
- opracowanie wraz z zespołem ewaluacji wstępnej programu,
- doprowadzenie do przyjęcia przez Radę Rodziców i Radę Pedagogiczną projektu programu do realizacji,
- propagowanie wśród grona pedagogicznego idei wspierania uzdolnień uczniów i pozyskanie nauczycieli chętnych do współpracy,
- tworzenie klimatu sprzyjającego aktywnemu wspieraniu uzdolnień,
- koordynowanie działań Szkolnego Zespołu Wspierania Uzdolnień,
- aktualizacja bazy informacyjnej o uczniach zdolnych.

## ZADANIA SZKOLNEGO ZESPOŁU WSPIERANIA UZDOLNIENÍ (SZWU)

- opracowanie procedur skierowanych do uczniów, rodziców, wychowawców i nauczycieli dotyczących rozpoznawania i diagnozowania zdolności,
- rejestrowanie działań dydaktycznych wobec uczniów uzdolnionych,
- rejestrowanie osiągnięć szkolnych i pozaszkolnych ucznia zdolnego,
- promowanie uczniów zdolnych w szkole i poza nią,
- opracowanie systemu wspierania i nagradzania uczniów,
- monitorowanie przebiegu programu i przeprowadzenie okresowej ewaluacji,
- zbieranie dokumentacji dotyczącej zainteresowań i osiągnięć uczniów
- udział w kursach, szkoleniach i konferencjach organizowanych dla nauczycieli, celem poznania nowych form pracy z uczniem zdolnym i rozwijania własnych kompetencji w tym kierunku,
- udostępnianie i propagowanie strony Warsa i Sawy na portalu społecznościowym (Facebook)



- włączenie do współpracy wychowawców, pedagoga szkolnego, pracowników biblioteki oraz innych nauczycieli, którzy obejmą indywidualną opieką pedagogiczną i psychologiczną uczniów zdolnych,
- włączenie Samorządu Szkolnego do współpracy i promocji uczniów zdolnych,
- występowanie z wnioskiem o stypendia naukowe dla uczniów uzdolnionych (w tym o stypendia Prezydenta M. St. Warszawy).

#### ZADANIA NAUCZYCIELI

- indywidualizowanie na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych programu pracy z uczniem zdolnym,
- współpraca z SZWU, z rodzicami, pedagogiem i psychologiem szkolnym,
- aktywne poszukiwanie najskuteczniejszych form i metod pracy z uczniem zdolnym, możliwych do zastosowania w warunkach funkcjonowania szkoły i stosowanie tych metod,
- umożliwienie uzupełnienia zaległości z przedmiotu wynikłych z przyczyn niezależnych od ucznia takich, jak: udział w konkursach, zawodach, itp.,
- przekazywanie na bieżąco informacji o sukcesach uczniów wychowawcy klasy i zespołowi SZWU,
- diagnozowanie zespołów klasowych dokonywane pod kątem uzdolnień uczniów i przekazywanie ich wyników wychowawcy klasy i zespołowi SZWU,
- utrzymywanie wysokiego poziomu wymagań, wskazywanie dodatkowych źródeł wiedzy,
- zachęcanie do udziału w konkursach, zawodach, turniejach, itp.,
- wspieranie i motywowanie ucznia do ciągłego rozwoju.

#### ZADANIA WYCHOWAWCY

- zebranie informacji (np. wywiad, ankieta, dokumentacja pozaszkolna) na temat zainteresowań i osiągnięć uczniów rozpoczynających naukę w naszej szkole,
- gromadzenie dokumentacji o sukcesach szkolnych i pozaszkolnych ucznia w trakcie nauki w naszej szkole,
- stały kontakt z pedagogiem szkolnym, jeśli wymaga tego sytuacja ucznia,
- przekazywanie zespołowi SZWU zgromadzonych i przeanalizowanych danych dotyczących zainteresowań i osiągnięć uczniów,
- wskazywanie pozaszkolnych miejsc pogłębiania wiedzy i rozwoju zainteresowań.

#### ZADANIA PEDAGOGA

- ciągła współpraca z nauczycielami, wychowawcami oraz z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w diagnozowaniu uzdolnień,
- rozpoznawanie warunków życia i nauki ucznia,
- współpraca z rodzicami, środowiskiem, władzami lokalnymi i organizacjami wspomagającymi szkołę w działaniach skierowanych na wspieranie uzdolnień i zainteresowań,
- stwarzanie wszystkim uczniom warunków do korzystania ze zorganizowanych form pomocy pedagogicznej i psychologicznej,

- udzielania porad i pomocy uczniom posiadającym trudności w kontaktach rówieśniczych i środowiskowych,
- organizowanie opieki i pomocy materialnej – np. żywnienie, zasiłki losowe.

#### ZADANIA BIBLIOTEKARZA SZKOLNEGO

- gromadzenie i eksponowanie księgozbioru dotyczącego pracy z uczniem uzdolnionym,
- rozbudowywanie biblioteczki metodycznej dla nauczycieli, uczniów, rodziców,
- wzbogacanie zbiorów biblioteki dla uczniów,
- przygotowanie uczniów do umiejętnego i krytycznego wykorzystywania źródeł informacji,
- zabezpieczenie niezbędnej literatury oraz innych materiałów uczniom biorącym udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych.

## **V. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI W ZAKRESIE WSPIERANIA ZAINTERESOWAŃ**

### **I UZDOLNIENI**

- informowanie (wychowawca, nauczyciel opiekun oraz nauczyciel przedmiotu) na bieżąco rodziców o postępach dziecka (dzień otwarty, zebrania z rodzicami),
- doskonalenie funkcji wychowawczej rodziny (pedagogizacja rodziców) – wykłady, pogadanki, spotkania, prelekcje, itp.,
- organizacja doradztwa dla rodziców w zakresie pracy ze zdolnym dzieckiem, zachęcanie rodziców do wspólnego analizowania osiągnięć uczniów i planowania dalszego ich rozwoju,
- opieka rodziców i współpraca logistyczno – finansowa ze szkołą w przygotowaniu zajęć dodatkowych z uczniem (np. wyjazdy na konkurs, zawody, wystawy, spektakle teatralne i filmowe itp.),
- udział rodziców w zajęciach otwartych,
- wsparcie Rady Rodziców w działaniach szkoły na rzecz rozwoju ucznia uzdolnionego (np. poprzez finansowanie i prowadzenie zajęć przez zainteresowanych rodziców),
- wspieranie uzdolnionego dziecka w domu.

## **VI. EWALUACJA PROGRAMU**

Ewaluacja programu prowadzona będzie dwutorowo. Z jednej strony miernikiem stopnia i jakości realizacji programu będą osiągnięcia uczniów w różnego rodzaju konkursach, wzrost liczby laureatów i finalistów konkursów przedmiotowych, a z drugiej strony opinie uczniów, rodziców i nauczycieli realizujących program.

Szkolny Zespół Wspierania Uzdolnień i Rozwijania Zainteresowań Uczniów dokonywać będzie analizy osiągnięć uczniów zdolnych po każdym semestrze.

#### EWALUACJA OKRESOWA

Ewaluacja wstępna (wrzesień-październik)

- przeprowadzenie ankiety wstępnej wśród uczniów, nauczycieli i rodziców,
- przeprowadzenie diagnozy wstępnej w klasach na początku roku szkolnego,
- analiza wyników diagnozy pod kątem wytypowania uczniów uzdolnionych.

Ewaluacja końcoworoczna (maj-czerwiec)

- przeprowadzenie ankiety otwartej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- zebranie informacji i opinii o programie wśród nauczycieli realizujących program,
- sprawozdanie nauczycieli dotyczące ich obszaru działań,
- analiza osiągnięć uczniów na podstawie danych o ich osiągnięciach zebranych od nauczycieli, opiekunów, pedagoga i psychologa,
- analiza wyników egzaminów oraz konkursów szkolnych i pozaszkolnych.

Opracowano:

Sylwia Chmiel we współpracy ze Szkolnym Zespołem Wspierania Uzdolnionych (SZWU)

– Anna Ulkowska-Skiepko, Beata Domańska, Monika Szajdziuk, Dariusz Rudzki, Mateusz Kozłowski